

INCEPE SFARSITUL

De Sfântul Gheorghe 1953 s'a trecut la izolări. S'a început cu Radu Costandache pe care l-au dus în mijlocul a nouă reeducati.

Se adevereau spusese lui Cesar TANASE spusese unui legionar venit cu grupul boțnavilor de la Baia Sprie: "Aici toate lucrurile stau bine numai că există o bandă de derbedei care au legături cu sublocotenentul politic și cu sprijinul căruia fac o multime de porcării pe aici, și de care trebuie să te ferești că sunt turnători." și nu gresise. Turnau tot, până și administrația.

În presiunile făcute asupra lui Costandache Radu, Pătrășcanu încercând "cu binisorul să-l facă să vorbească i-a spus "prin noi și prin mine, ai asigurarea regimului că nu ti se întâmplă nimic (adică proces) pentru lucrurile care le declari."

În această perioadă de izolare se afla și Eugen Dimitrov (student la Fac. de Drept de la Iași) asupra căruia, banda de torsionari, au sărit în după amiaza de 1 Mai 1951

să-l bată. El s'a retras spre fereastră și cu pumnii a intrat în goam strigând ajutor că-l omoară. Detinutii din celelalte camere au început și ei să strige: Asasini! Lași! Ne ucid! Ajutor! Vis a vis de închisoare, pe stațional din luca Trotușului, lumea sărbătorește ziua muncii. La strigătele de ajutor s'a oprit meciul, și toți s-au îndreptat spre zidul închisorii de unde venea strigătul disperat. Detinuții au început să bată cu gamelele și lingurile amplificând șgomotul.

Directorul Brumă, cu milițienii au intrat spre celular. Un milițian a tras un foc de armă făcând panica și mai mare.

Politicul Șleam ce a sosit și el l-a lovit pe Ion Ianoșide și pe Banu. Când voia să lovească în continuare, directorul Brumă l-a oprit spunându-i că el e director și răspunde de ce se întâmplă. Furios, Șleam le-a strigat deținuților "O să vă scot pe malul Trotușului și o să vă împuşc ca pe niște câini. Voi nu meritați pâinea partidului."

Dar înainte de a se alerta securitatea din Bacău și Ministerul de Interne, lumea care asistase și auzise, a multiplicat cele petrecute în închisoare, ecoul lor auzindu-se și în străinătate.

Această revoltă din Tg. Ocna a avut consecințe considerabile mai ales pe plan național, începând să se cunoască și în afara zidurilor închisorilor atrocitățile la care erau supuși deținuții politici. Și la crimele din Tg. Ocna s-au adăugat cele ale Pitestiului, Gherlei, Canalului, nemaiputându-se păstra secretul absolut.

Dar pe plan intern, în închisoarea zisă sanatoriu de la Tg. Ocna s-au produs adevărate drame. La scurt timp după accidentul din 1 Mai 1951, într-o noapte s'au auzit iarăși strigăte deperate: Foc, Foc, Foc...

Înnebunise studentul moldovean Maftei Vasile, trecut prin reeducarea de la Pitesti, bolnav cu Cavernă, depresiv din cauza bolii necrutătoare și văzând ce se întâmplase, și-a pierdut controlul. De abia l-au liniștit, l-au izolat și într-o noapte a încercat să-l sugrume pe doctorul Floricel Nicolae care-l păzea, și ațipise. A fost transferat la o secție de boli nervoase la închisoarea Văcărești unde a murit.

Pomenind de boala necrutătoare care-i măcina pe cei ajunși aici, este o datorie de a nu uita pe cei ce au murit, tineri, în majoritate trecuți prin Pitesti și la gările, și închisorile de muncă forțată.

Iată o listă parțială a celor morți la Tg. Ocna:

ALMAJAN Ion, n. 1892 a murit pe 12-07-1951.

BALABAIE Ion, cântăreț bisericesc din Dragoslavele mort 19-07-1954 la 45 ani

BARILA Ion, n. 14-09-1913 la Moinești, a murit pe 4 Feb. 1915.

BĂLĂNICA Teodot a murit la 25 ani.

BRASOV Nită, student, n. 25-03-1926 a murit pe 8 Mai 1950

- CARAMITRU Aurel, ospătar, n.1-03-1921 a murit pe 1-08-1953
- CĂȚĂ Petru, minier, n.1918 a murit în 1954.
- CHIRCULESCU Gheorghe, n.1898, avocat Focșani, a murit pe 25 Iunie 1951.
- CIOBANU Gheorghe, n.17-06-1924 com.Nazna, student mort 2 Feb.1950.
- COMAN Gavrilă, n.1929, elev din Sighet, mort 6 Iulie 1951.
- CONSTANT Nicolae, n.1925 la Bădești-Precista, jud.Satu Mare, mort 7-01-1950.
- CONSTANTINESCU E.Emil, n.17-10-1927 com. Bălușeni-Botoșani, stud.Mort 8-12-1950.
- CONSTANTINESCU Gheorghe, inginer mecanic din Iași a murit în 1953 la 41 de ani.
- CONTIOI D.Dumitru, n.27-10-1910 la Fălticeni a murit pe 1-04-1951.
- CORDUN Vasile mort în 1952 ,std.medicină Iași.
- COTNĂREANU Aurel a murit la 34 ani.
- ORIHAN Panait ,n.21-01-1892 la Moldovana-Galați mort 21-01-1952, profesor.
- CUCU Gheorghe, n.1924 la Botoșani, stud. Iasi, mort 20 Mai 1950.
- CUCU Mircea, stud. Iasi mort la 26 ani în 1950.
- CURTILĂ Gheorghe, n.1929 la Cristești-Baia, elev mort 17 Sept.1951.
- DUȚESCU Radu , n.17-11-1906, farmacist Hârșova, mort 6-03-1951.
- FEDIUC Nicolae, n.1918 la Rădăuți mort pe 30 Iulie 1952.
- FILIPESCU Ene-Gheorghe, n.23-04-1884, fruntaș socialist, mort 21-08-1952.
- GAFENCU V.Valeriu, n.1-01-1921, stud.Drept, arestat din 1941, cu o comportare morală și intelectuală deosebită. A murit pe 18 Feb.1952.
- HALAIOU Gheorghe n.1916 la Dărăbani, mort 26-04-1951
- IACOBAN Dumitru, n.1909, pădurar la Iacoveni, mort 16-07-1951.
- IANCULESCU Ștefan, n.1924 la Beba Veche, jud.Arad mort 24-08-1950.
- IONESCU Gheorghe, student, Partizan grup Arnota, mort 16-06-1950
- ISCU Gherasim, n.25-12-1901, stareț mănăstirea Tismana, mort 26-12-1951.
- MARGA Ștefan, n.1911, com.Pergani-Odorhei, mort 9-08-1950.
- MAIER Gheorghe a murit la 33 de ani.
- MARINESCU Mihai, n.1906, com.Halânga, jud.Mehedinti, mort 15-06-1953.
- MATEOC Lazăr, n.20-08-1920, com.Tăut-, a murit pe 22 Mai 1951.
- MASCHIEVICI Eduard, n.6-11-1928 la Cernăuți, stud. Iasi, mort 8-06-1951.
- MIULESCU T.Gheorghe, n.20-02-1921, din Craiova, stud.Drept mort 29-06-1950.

- MERCA I. Iosif, n. 27-03-1929 la Careii Mari, lăcătuș, mort 18-05-1950.
- MODOC Ion a murit la 45 de ani.
- MOZEȘ Max, n. 16-02-1899 la Brăila a murit 19 Oct. 1956.
- MOSCU Vlad din Botoșani a murit pe 24-10-1954.
- MANIU Traian, n. 1922, din com. Zigra-Cluj, stud. an 6 medicină, mort 30-05-1951
- NISTOR Gh. Constantin, n. 9-09-1922 la Șarul Dornei, teolog, a murit 5-07-1950.
- NIȚESCU Gheorghe, n. 1924 la Brănești-Ilfov, stud. Politeh., mort 25-08-1951.
- PANCEA Gheorghe, n. 1921 la Baia Mare a murit pe 2 Feb. 1952.
- POLOBOB Vasile, student, din Tecuci a murit în 1954.
- POPESCU ST. Florică, n. 1927 student la București, din Craiova, mort 24-06-1950.
- POPOVICI P. Tiberiu, n. 2-01-1921 la Ohitid (Calan) jud. Hunedoara a murit 26-06-1950
- POPSA M. Ion, n. 6-11-1922 la Sighet, partizan, a murit pe 3 Aprilie 1952.
- PREOUP Nicolae, muncitor mort 1952; la vârsta de 47 ani.
- PRUNDEANU Alexandru din Buzău, n. 1905 a murit în 1953.
- RĂDULESCU Eugen, de 26 ani a murit la Tg. Ocna.
- RĂILEANU Gh. Mircea, n. 4-07-1927 la Bacău a murit în Mai 1950
- RUSVID Matei, n. 1926, elev la Polizu-București, mort 2 Sept. 1950.
- RUȚANU Dumitru, de 25 ani a murit.
- SAVU Daniel, n. 1899 în com. Curciu (Mediaș) a murit pe 8 Aug. 1953.
- SAVU N. Florica, n. 23-05-1930 la Păuliș-Arad, moartă 29 Mai 1950.
- SCRABA I. Ilie, n. 13-06-1900 în Basarabia, mort 24 Iunie 1955.
- SIMA Nicolae din Mătăsari-Dâmbovița, n. 1898 a murit 24-09-1951.
- SIRETEANU Ilie, stud. Fac. Drept Iasi, a murit în Anul 1950.
- SOARE Gheorghe, n. 1927 din com. Câmpurile-Ilfov, mort 5-09-1950.
- SOBIESCHI Emil din Roman a murit în 1951.
- STAN T. Constantin, n. 1902 din Năieni mort 1950.
- SULTANIUC Ion-Nelu student originar din Botosani a murit în 1952.
- SUMĂNARU Dumitru, n. 1927, elev din Iasi, a murit pe 27 Oct. 1950
- SOVA Ilie, condamnat la Brasov a murit la 28 ani.
- ȘTEFAN Traian din Tecuci, n. 1908 a murit pe 21-09-1951
- TOBESCU Constantin, general, n. 1895 a murit în 1951.
- TURTUREANU Gh. Ion, n. 13-01-1925 din com. Pătrăuți-Suceava a murit pe 12-05-1950.
- ZAHARIA Stan, n. 1900, avocat din Insurăței, mort 28-07-1951.

Și câți alții bolnavi grav de T.B.C. s-au eliberat ca să moară acasă. La Tg. Ocna a fost un adevărat genocid.

CARANSEBES

Pe lângă multe calități morale ce a făcut faima Banatului, în acest orășel se instalase de pe vremea habsburgilor și un asezământ al răilor pentru a fi îndreptățiți. După dărâmarea Doftanei în Nov. 1940, răii de acolo, care nu erau decât comunistii, au fost mutați în Caransebes, unde slavă Domnului au dus-o ca și sârui lui Avram. Nu le-a lipsit absolut nimic. Și ca să nu se plictisească li s'a permis să iașă pe piața orășelului ca să vândă "micurile" ce le confecționau acolo, binefutele în folosul lor, de către Teohari Georgescu (Βετινωτ Νιελ).

După ce i-au slobozit de acolo și i-au asezat rușii în fruntea bucatelor, ei care nu știau decât din auzite despre marxism, au trecut la schimbarea binelui printr'un rău ce a răsturnat valorile umane instaurând răul răului, spre răzbu-narea binelui.

Asa s'a făcut menținerea temniței și revărsarea teroarei peste fruntea Banatului, făcând să curgă sânge nevinovat iar copiii să nu-si mai cuoaască părin-tii.

Și tot Teohari Georgescu a dat dispoziție spre toamna lui 1950 să schimbe pe directorul Litera care rămăsese cu aceleasi obiceiuri, ca pe vremea lui.

Tot Iosif Nemes cu Ludovic Oseller și Teodor Sepeanu au venit cu unul nou, du-pă chipul și asemănarea lor, ce li s'a adresat celor găsiți acolo de peste un an: "Să nu credeți că v'am adus la pension, până în primăvară nici unul dintre voi nu va mai fi în viață."

Printre acești "voi" se găseau acolo: Emil Hațieganu, doctor în drept, fost mi-nistru până la furtul voinei naționale (19 Nov. 1946), Dumitru Topciu, fost depu-tat de Bălti, între înfăptuitorii Unirii Basarabiei, și ministru; Valer Roman doc-tor în drept, deputat și ministru; Ion Costinescu, doctor în medicină, fost primar al Capitalei de mai multe ori; Anton Dumitriu, doctor în științe, profesor de ma-tematică la Politehnică și de logică la Universitatea din București; Constantin Cantacuzino, doctor în drept la Paris; Ion Sima, profesor la Institutul Pedagogic din Cluj; Trixy Mironescu, doctor în drept la Paris, fiul fostului Prim ministru G.G. Mironescu (care fusese găsit mort în ascunzătoare și asezat pe bancă în Gădi-na Icoanei); Ioan C. Popp, doctor în drept la Paris, prefect și deputat de Dolj...

Politrucul lt. major neputându-și îndeplini sarcina de a-i termina pe "boieri" până'n primăvară a cerut ajutor Bucureștiului, care era în fierbere cu schimbările de la Interne la vârf și care totuși s'a găbit, după eșecul reedu-cării de la Tg. Ocna, să-i trimită doi oameni de "mână" în persoana tortionariilor Bărjovescu Dumitru și Străchinaru Constantin. Aceștia, incurajați de director' au început și ei să facă mizerie și să pregătească terenul pentru demascări prin forță, în rândurile acestor bătrâni care atingeau, unii, vârsta de 80 ani.

Când s'a văzut intenția ticăloșilor s-au găsit câțiva care le-au pus gamela cu mâncare fierbinte în cap leculindu-i de reeducare.

Deci s'a terminat și aici.

TÂRGSOR

Pe lângă depozit al securității din Ploiesti, la Târgșor s'a făcut și închisoa-re pentru elevi și polițiști.

După arestările din 1940 au fost condamnați peste 1000 de elevi în toată țara și la Târgșor au fost trimisi 7-800 de tineri de la vârsat de 13 ani la 20 ani. Da, așa a fost, de la 13 ani.

A fost cazul lui Ion Ladea năș. 17 Feb. 1935 la Zărnești, elev la Liceul Ino-centiu Micu din Cluj. Era deșirat și atât de slab încât noii colegi în spuneau "ajă cu suflet", fiindcă într'adevăr avea suflet mare. Și acest copil s'a maturi-zat în anchete și temnițe, fiindcă a fost de vreo 7 ori arestat și eliberat, până în 1964, fără motiv, pur și simplu pe invenții sau turnătorii.

Un alt, Ioan Pușcas, ai cărui părinți fuseseră împușcați de unguri în masa-crul din Sept. 1940 dela Ip și Trăznea.

Politica de pervertire a sufletelor și schilodire a trupurilor a fost "promovată" și la Târgșor. S'a început cu schimbarea directorului închisorii Spirea Dumitrescu. A fost trimis un lt. major Negulescu cu un politruc Iordache (sublocotenent) ca să-i îndrepte pe copiii porniți pe căi "greșite". Dar au fost ei, care au primit lectii de la acești tineri.

Cum a ajuns pe post, Negulescu s'a adresat copiilor:

"Bă, ascultați, bă! Să nu vă prind că vă stă capul la evadare că pur mitraliera pe voi... Să nu ziceti unul altuia - domnule - Numai noi suntem domni". Voi sunteți - detinutule - Ați înțeles, bă?"

Ca să arate că e puternic a interzis cățile poștale, pachetele și purtarea chipului lui Christos la gât. A pornit la "înviiorarea" lor. Lui Gheorghe Feodorovici care avea coloana vertebrală în gips după ancheta de la securitate, i-a rupt și Negulescu de 2 ori gipsul în aceste exercitii de supliciu pe care le făcea, în loc de înviiorare.

A început să facă și reeducare cu câțiva acoliți care se găseau peste tot și în toate timpurile. Dar n'a avut "spor" în limbajul de puscărie. Și de ce i-a fost frică n-a scăpat. Doi moldoveni, din părțile Bacăului, Ion Lupeș și Petrică Măzăraru au încercat o evadare. Primul a reușit și a luat calea Odrului și peste trei ani a marit în luptă cu securitatea, fiind trădat de o femeie care l-a văzut neras și cu o feavă ce i-a ieșit de sub mîntean, numai pentru o clipă. Și a fost suficient ca să anumeze autoritățile.

Nemaltămit de felul cum merg lucrurile, deși fuseseră invitați să se înscrie în U.T.M., și i se răspuseseră că numai în libertate se poate face, deși fuseseră "vizitați" de Cseller Ludovic, Sepeanu Teodor, Bădică Ilie, toți cadre din Direcția generală a penitenciarelor, copiii nu făceau progrese, ba îi făceau necazuri serioase, fiind nevoiți să anumeze mai "sus."

Au venit la fata locului Nicolschi Alexandru și Jianu Marin (adjunct al ministrului), nelipsind din suită daci Dulgheru Misu și le-a spus:

"O să vă iasă huzurul prin ochi, dacă nu vă băgați mintile în cap, țineți minte ce vă spun..."

O parte din tineri erau deja în izolare. Cei veniți de la centru au scos o listă de vreo 30 persoane întocmită de turnători.

Merită să fie menționați acești copii neînfricați care și închisi au înfruntat regimul de teroare fiind trimisi pedepsiti la Jilava:

ALUPOAIE Constantin, elev din Suceava; BALABAN Octavian, elev la lic. Negru Vodă din Făgăraș; BARDAC Nicolae, elev de la Urziceni; CORNICIU Traian, elev din Rădăuți; CORNICIU Vasile, fratele lui tot elev la Rădăuți; DIPȘE Gheorghe elev din Satu Mare; ENOIU Victor, elev din București a marit în timpul; FULEA Ion, elev din Sibiu; GÂNDEA Petre, elev din Tulcea; GURUNESCU-PENCIU Gheorghe, din Jilava Iașului-Argeș, grav bolnav prin temite de unde a ieșit bolnav și îmbătrânit; IORGULESCU Constantin, din Mahmudia, elev la Tulcea; IORGULESCU Grigore, fratele celui de dinainte; MAN Nistor, născut în Șieu, elev la Sighet-Maramureș, mare caracter, îmbătrânit prin temite; MAXIM Virgil, din com. Ciorani-Pravova închis din 1941; MITROPAN Traian, din Sibiu; NEGOITA Constantin, din com. Ciucurova, jud. Tulcea, elev la liceul industrial "Polizu" din București; NOUR Mihail, elev din București; OBREJA Aurel născut în Bicalza Adolean, jud. Ciuc, elev la liceul "Polizu" (după ce a trecut prin Târgșor, Jilava, a ajuns în torturile de la Gherla în care s'a încercat deumanizarea, reușind să supraviețuiască a fost ca martor al acuzației în procesul călăilor din Pitesti și Gherla); POPA Ilie, elev din Sibiu a marit după eliberare din cauza torturilor; RAMBOIU Septimiu, din Oluj arestat cu centru studentesc, trecut prin Târgșor, Jilava, Peninsula dovedindu-se un caracter; SOARE Gheorghe, elev din București; STOICA Titu, student de la Iași; STAMU Dumitru, elev din Tulcea; RAȚIU Ion, elev din Satu Mare; VOLISNIUC Ion, elev din Rădăuți; VANGHELE D. Vanghole, din com. Beidaud, elev la liceul din Tulcea... și poate încă unul doi.

Toți acești tineri au fost puși în lanțuri și pe 5 Martie 1950 au plecat la Jilava ca pedepsiti, luând apoi drumul Canalului în toamna lui 1951.

Tot ca o nereușită s'a terminat și reeducarea de la Târgușor, de unde cei rămași au plecat unii direct la Peninsula și alții care acceptaseră prin Târgușor "reeducarea" au ajuns la Gherla unde au cunoscut barbaria.

După ce am văzut că totți, între 13 ani și 80 de ani au fost batjocoriti prin fel de fel de metode diabolice, să ne închinăm și în fata suferințelor și chinurile unora trimisi la Canal ca să sape Dunării și-o gură de vărsat sânge nevinovat spre Marea Neagră.

P E N I N S U L A

Nu ne vom referi decât la exportul barbariei de la Pitesti pe aceste meleaguri unde cu sapa și lopata, înjugati la roabe, românii imitau pe ruși, săpând după spusele călăului Gheorghiu-Dej mormântul intelectualității românești.

Lagărul de muncă forțată de la Peninsula care aduna pe cei condamnați la pedepse de peste 5 ani, a început activitatea în vara anului 1950 și avea comandat pe un plutonier Dobrescu care era mai înțeleghător. Aici, în acest loc denumit de localnici -Valea Neagră- în perioada de vârf au fost biciuiți până la 15.000 de condamnați, auzindu-se numai : "Dăi până mori", scos din piepturile zbirilor ce fortau la muncă.

Peninsula se înscrisa în salba de sânge ce se înșirua de la Cernavodă la ecluza de la Midia.

Oșeller Ludovic, Sepeanu Teodor, Albon Augustin, Bădică Ilie și alți conducători ai Direcției Penitenciarelor au cerut partidului și acesta a ordonat lui Tchoari Georgescu să scoată brate de muncă pentru Canal. Pe lângă cei arestați în valuri succesive, fără motiv, ci numai ca să fie la număr, s'a dat dispoziție să fie trimisi și reeducații de la Pitesti, pepinieră, de unde am văzut că se mai "exporta" și în alte temnițe pentru reeducare.

În Martie 1951 s'a pregătit de la Gherla o dubă de 100 de studenți care au plecat și după 3 zile s'au întors, pe 28 Martie, fiind prea slăbiți.

Totusi dintre ei, de la Gherla a plecat Grama Octavian, un criminal notoriu însoțit de Botez Octavian care făcuse "minuni" la Pitesti și Gherla. Ajunși la Peninsula, primul a fost numit al treilea Prim brigadier, iar celălalt ajutor, și în același timp ajutoarele lui Chirion, lt. politic, prigrinar din com. Podeni-Prahova, portretizat de Remus Radina care a avut multe confruntări cu el, ca:

"Mic de statură, figură quasimodiană, cu rânjetul mereu pe buze, cretinizat, neștiind decât cuvântul -bandit- pe care-l rostea la fiecare frază. Mergea cu pumnii strânsi, pregătiți să lovească la fiecare pas și în fiecare moment... Avea o putere diabolică în a născoci chinurile..."

La Gherla, colonelul Oșeller sosit în grabă, a format o altă dubă de 100 de "elemente" care să constituia baza de acțiune la Peninsula, și în noaptea 23/24 Iunie Cerbu Ion și Sebesan Emil au fost scoși din temnițe și au scris toată noaptea, primind și instrucțiunile necesare. Pe 24 Iunie duba a plecat la Canal și au fost debarcați la Poarta Albă, unde era central de distribuire al robilor.

Cei cu pedepse până la 5 ani au rămas acolo, printre ei oameni de "nădejde" Dăsmaru Vasile, Rosca Gheorghe, ca ciripitori ai politrucului. Restul au plecat la Peninsula unde era de "lucru" pentru ei.

Terenul fiind pregătit de Grama Octavian și Botez tot Octavian s'a format primul grup de străngerea a informațiilor. Cerbu Ioan, Giurgiu Petre, Melinte Cornel, Potra Octavian, Sebesan Emil, Voia Ion...

Aceștia strângeau notele informative, le dădeau brigadierului Bancowschi Vladimir care era mâna dreaptă a lui Chirion și începea terorizarea celor indicați ca "sabotori" ai muncii și adversari ai regimului.

Aceste două cifre constituie numerele brigăzilor de călăi organizate de Chirion din cei sosiți din Pitesti și Gherla și care vor rămâne desapururi în analele teroarei și crimei organizate de la Canal.

Din componența brigăzilor s'au reținut printre alții: Bogdănescu Ion (brigadier), Bala Andrei (brigadier), Codreanu Augustin, Bordeianu Virgil (pontator), Condrea Aurel, Cerbu Ion, Cioară Alexandru, Belu Petre , Jianu Mihai, Enăchescu Simion (brigadier), Livinschi Mihai, Lupascu Ion (brigadier), Cojocaru Petre, Melinte Cornel, Maiorescu Radu, Măruță Gheorghe, Mărăcine Paul (normator), Metesan Florin (pontator), Nițulescu Mihai, Petre Paul, Petrică Ion (brigadier), Persinașcu Ion, Petra Octavian, Popovici Cornel, Roșca Petre, Sebesan Emil (pontator), Lie Pompiliu (brigadier), Selten Mircea, Sofronie Constantin, Stancu Ion, Nisipeanu Tomi, Tonciulescu Constantin, Țărașu Ilie, Vereșmoteanu Nichifor, Voin Ion, Prisăcaru Ion și mulți, mulți alții, uaii răspândiți și prin alte brigăzi.

Munca acestor pitesteni se ducea pe trei planuri distincte. Munca brută pe șantier unde muceau ca nebunii forțați de brigadierii lor, apoi erau cu ochii și urechile atințite să vadă și să audă tot ce pot pe șantier sau printre brigăzi la plecarea sau venirea de pe șantier, și apoi seara până la miezul nopții participau la torturarea deșinuților aduși din alte brigăzi pentru a introduce groaza în colonie. Toată această activitate se făcea cu acoperirea lui Chirion.

Acest Chirion era un exemplu de "muncă" neobosită pentru ei. Pe lângă cele 2 brigăzi 13-14- s-au mai aranjat alte două 15- 16. Au pus brigadierii la 17 b, unde erau elevi, au creat o brigadă de preoți unde l-au "hirotionit" pe Metesan ca brigadier și s'a comportat mai al dracului decât satana, chinându-i pe preoți. Preoții erau sculați cu o oră mai devreme decât colonia și până erau la miezul nopții, cu ei se făcea instrucție, așezături, culcări, înjurături. Locuind în brigada 31 a- azeam și noi tot acest supliciu. Când ieșeau pe șantier erau deja obosiți și l-a înapoiere, din cauza neîndeplinirii normei urmau pedepsele: chemați în camera brigadierului (s-au perindat mai mulți la conducere), înjurați, bătuti de sefii de grupă, rația de mâncare înjumătățită, de pachete și scrisori nici vorbă, iar în cazuri "grave" după aprecierea tortionarilor, victima dormea în carceră. A doua zi era scos și trimis direct pe șantier și să mai facă și norma. Brigadierii aveau ca sefi de echipă "buzi de mână" foști torsionari precum Laitin Dănilă sau Sabadag Petre și informatori printre ei numărându-se Vasile-Blănaru-Flamură recrutat între oamenii lui Chirion (la nr. 318 prin "bunăvoința" aviatorului politic și fost prof. universitar Aurel Golimas, cu state vechi în slujba lui Chirion).

Am pomenit de această brigadă fiindcă la conducerea ei se găseau oameni "exportați" de la 13-14.

Odată cu venirea -Pitestenilor- viața grea din colonie se degradase și mai mult iar munca devenise mai dură, norma mai mare, și pedepsele mai dese.

Gherman Coriolan, fiu de preot din Năsăud, condamnat pentru trecere frauduloasă a frontierei (venind din Franța), devenit la Pitesti tortionar de nota zece, a ajuns la Peninsula cu reeducatii, iar Chirion l-a numit la brigada 11 formată din eleni. Brigada lui lucra la vestita "Mamaia" unde mai erau încă 6 brigăzi, fiecare cu sectorul ei de muncă. Le plângeam de milă acestor tineri batjocoriți de un torsionar. Intr'o seară, noi ne orientam după stele vedeam că timpul trecut și adunarea pentru întoarcere la colonie nu se dăduse. Seful pazei l-a intrăbat pe Gherman cât e ceasul, el fiind singurul care avea aprobarea politicului să aibă ceas. A spus o oră. Când am ajuns la colonie, soldații au întrebat pe colegii lor de la poartă și au constatat că acest Gherman dăse ceasul cu o oră în urmă ca să muncim mai mult. L-au înjurat soldații, ei au rămas cu înjurătura iar noi cu o oră mâncată din somn. A doua zi la muncă pentru o nouă normă.

În fața acestei înăspriiri a muncii forțate au fost cazuri de protest. Brănescu Bucur, profesor de istorie, refuzând munca în aceste conditii a stat mai mult în carceră pedepsit decât celălalt profesor Mihadași Teohari și decât alții.

Coșereanu Alexandru, elev din com. Gârleni-Buhusi, intrat în puscărie la 17 ani a ajuns la Canal în brigada 17 B, a lui Neagu Teodor, fost plutonier de jandarmi, bătându-și informatorul lui Chirion. Era piele șă os. O arătare.

Nu mai munca îi lipsea acestui om. Si a avut parte de ea la Mamaia, Si în ce pământ lucra, când ploua devenea cleios de nu se dezlipea de pe cazma sau târnăcop trebuind ca după fiecare aruncătură să-ți cureți unealta. Iar când se svânta trebuia să dai cu târnăcopul, săreau scâtei și aschii de pământ amestecat cu pietricele, în timp ce Neagu striga: "Grăbește banditulz, grăbește că așteaptă disulul."

Bietul om și-a făcut socoteala că în aceste condiții moare, și de ce să moară singur... mai bine cu călăul. Si a amănât câtva timp, de azi pe mâine, cu rația de mâncare înjumătățită, trecând chiar prin carceră.

Intr'o seară, ajuns la colonie, a pândit și când l-a văzut singur în cameră pe brigadier a intrat peste el și s'a așezat cu spatele la use și a grăit:

-Domnule, am venit să-ți spun un singur lucru: mă vezi cum suat și stii din ce cauză am ajuns în halul ăsta. Nu știi dacă dumneata ai avut mamă... sau poate n' ai cunoscut-o ?"

Brigadierul luat prin surprindere i-a răspuns, sigur că am avut.

- Dacă te aud înjurându-mă de mamă, nu mai sunt responsabil... mor cu dumneata de gât", atât i-a spus, a deschis ușa și a plecat. De înjurat, nu l-a mai înjurat. Era epuizat... mâinile îi erau crăpate până la os, nu mai putea ținea unealta în mână. Sta pe taluz la Mamaia rezemat în rangă și vedea oamenii istoviți, căzând în fund cu lopata plină, nemai putând să o arunce în vagonete;

În el toată fiinta a început să clocotească... Brigadierul s'a îndreptat spre acest schelet proptit și când era la doi pași de el a auzit Diselul suierând, și în vagoneti ar mai fi încăput câteva lopeti... aruncate'n fuga trenulețului.. Neagu a întors capul și a strigat ca disperatu: "Dă-i până mori... dă-i până..." și n'a apucat să termine.

Coșereanu a ridicat rauga cu toată puterea ce și-o adunase și a coborât-o cu toată setea deasupra capului... O fracțiune și Neagu și-a întors capul, spre norocul lui. Ranga i-a sters urechea, a căzut pe omoplat și l-a făcut grămadă. Sus pe taluz garda înlemise și nu le venea să creadă ce vedeau. Un șef de echipă din brigada lui Neagu s'a repezit la Coșereanu strigând.. te omor!

În acel moment, rafalele puștilor mitralieră au început să latre și santierul a încercămuit la strigătele de culcat...culcat.

Nu mai Coșereanu liniștit a coborât taluzul îndreptându-se spre bărcuța unde se reparau sculele. Dulgherul, un macedonean, îl aștepta în usă. I-a spus "Bravo, dar acum să vedem ce te așteaptă ?!"

Intrat în bărcuță, Coșereanu a pus mâna pe bardă și s'a retras într'un colț. Șeful gărzii cu câțiva ostasi, cât ai clipi, au ajuns la usa bărcii și a început să strige: "Banditulz, dă barda... faci înstgare pe santier?"

"Nu stau de vorbă decât cu procurorul", a răspuns Coșereanu.

Nimeni nu avea curajul să între. Șeful gărzii a chemat brigadierii, vreo 6-7 și le-a ordonat începerea lucrului.

Între timp a apărut un locotenent major... Coșereanu a aruncat barda și în acel moment a fost apucat de cap, de zdreanța de haină ce-i acoperea scheletul, fiind târât afară cu picioare'n fund. Capul și corpul începeau să-i fie bombardate cu tot ce le venea la îndemână... El a lăsat capul în jos, a închis ochii și trântit la pământ a fost jucat în picioare... frământat...

Șeful gărzii era cum mai feroce, înjura, lovea și striga, însăgatorul, banditul, nu vrea să muncească...

Alarmați, de toacă și rafale, plus trasoare, de la colonie s'a trimis un camion cu ostași pentru întărirea pazei. Un loc. major a coborât, a sunat adunarea și și l-a așezat pe Coșereanu pe un mișuroi de pământ, de vreo un metru, spunând:

"Uitati-vă la el. La totți vi se vor tăia pachetele, fiindcă nu l-ați demascat!"

Si adresăbu-i-se lui Coșereanu:

"Uite, măi băiete, ou te execut." și a scos pistolul.

Coșereanu a scos căciula, și privindu-l drept în ochi pe căău, i-a zis:

"Trage bine!"

Ofițerul schimbând glasul i s'a adresat.

"Măi băiete, vrei să mori aici?"

-Da! Nu mai pot suporta. Nu vreau și nu pot să muncesc. Eu trebuie să mor.

azi decât să mă omorîți voi mâine. Ați pus la cale un infern... nu se mai poate trăi..."

Înfășurat în sârmă ghimpată ca un buștean și apucat de cap și de picioare a fost aruncat în camionul care peste hărtoape a fugit cu el în lagărul de exterminare, unde-l aștepta Chirion...

Au urmat pedepse, chinuri, peste chinuri, dar a supraviețuit acest om care a avut curajul să înfrunte exterminarea prin muncă forțată.

Chirion omoară un alt om.

Dumitrache A. Ion, născut pe 11 Sept. 1916 în localitatea Pucioasa-Dâmbovița, subofiter mecanic după ce își făcuse specialitatea militară în Germania, revenit în țară, a fost arestat în 1949 și condamnat la 20 ani m.S. Meseriaș bun, a lucrat ca mecanic pe santier până într-o zi, pe 18 Aprilie 1951 când a evadat cu ajutorul unei soferite care lucra pe o basculantă. Știindu-se nevinovat, condamnat pentru faptul că țara îl trimisese să se specializeze în străinătate, și că peste 20 ani omul va fi bătrân să mai facă ceva în viață, s'a hotărît să-si câștige libertatea. Pe 18 Aprilie 1951 a dispărut, a fost prins și pe 19 când am sosit de pe santier l-am găsit legat de un stâlp în mijlocul platoului unde se făcea zi de zi numărătoarea.

Eram obligați să trecem să-l vedem, ca să ne timoreze. Era o zi caldăroasă și el sta de 4-5 ore legat. Brigăzile de reeducati erau puse să treacă și să-l scuie. Mi-am luat inima'n dinti și m'am dus și i-am dat o cană cu apă. Mi-au mai spus că au făcut-o și alții... Basarabeanu Valeriu....

Inseară târziu, înainte de stingere, a fost desfăcut și dus în carcera care se găsea între administrație și dormitorul celor de la biroul tehnic și a încă 3-4 barăci mari ("H")..

Dimineața de 20 Aprilie 1951 a venit după deșteptare Victor Coconeci care lucra la brigada cioplitorilor (lângă gardul de sârmă) și m'a luat să vad pe Dumitrache împuscat. Probabil vroiau să arate că a intenționat să evadeze și sentinela l-a împuscat... dar uitaseră să-i scoată lanturile de la picioare. Mai târziu când s'a răspândit vestea că are lanturile la picioare, au aruncat o rogojină pe el până la venirea procurorului să întocmească un act fals de moarte...

Realitatea s'a aflat repede. Spre miezul nopții de 19/20 Aprilie, Dumitrache a fost scos din carcera de lt. politic Chirion ajutat de Bogdănescu Ion (brigadierul de la 13-14) și de Madan Constantin (profesor-teolog, refugiat din Basarabia la Turmu Severin) și dus în bordeiul de pământ în care se țineau cartofii și care se afla aproape în spatele bucătăriei.

Un deținut care era de serviciu noaptea pentru pregătirea "cafelei" a văzut pe cei trei care-l târau pe Dumitrache până în dreptul unui pichet de pază.

S'a aflat și cum a fost omorît. În bordei, Chirion i-a dat pistolul lui Madan Constantin care era prim brigadier și informatorul cel mai fidel, și acesta l-impuscat. Deci Chirion l-a împuscat prin mâna lui Madan.

Desigur peste colonie s'a așternut o atmosferă grea, apăsătoare...

Lucram l-a cea oră în brigada ^{lui} Agarici omul lui Chirion care avea doi reeducați ca sefi de echipă și făceau să domnească teama de a nu fi datî pe mâna celor de la 13-14. Munca era de exterminare. Trecusem de mai multe ori prin carcera pentru neîndeplinirea normei iar despre legături cu familia nici nu putea fi vorba. Atunci, ca un protest al fărădelegilor la care eram supuși înainte de exterminare, după ce am anunțat câțiva colegi-prieteni din alte brigăzi, am hotărît să nu ma ies la lucru. I-am comunicat lui Agarici că nu pot să fac norma și nu mai ies pe santier, cerând să fiu trimis la închisoare. Agarici a fugit la comandantul Zamfirescu și i-a raportat. Acesta i-a spus să mă ducă la el. Când am intrat la el a început să strige la mine să ies la lucru. I-am ripostat că nu se mai poate lucra în condițiile prin care nu se urmărea decât distrugerea oamenilor.

După ce n-a reușit, să mă convingă, mi-a spus:

-Dar tu nu vezi ce te poate aștepta?! Priveste la Dumitrache lângă sârmă... este tânăr și ai putea avea aceiași soartă!

-Dacă e vorba să am aceiași soartă o accept acum decât mai târziu.

Din succintul dialog reiese clar că mi se comunica indirect omorirea lui Dumitrache de către administrație .

După aceea m'a scos afară din birou si a rămas cu Agarici căruia i-a spus pe un ton special amplificat ca să aud si eu:

-Nu vă mai bateti joc de oameni.Când vedeti că nu mai pot,ajutati-i.Intelegeti-i dacă sunt bolnavi.Nu-mi mai creati si voi probleme.Iar pe căposul ăsta pune-l să facă si el ce poate.Să adune pământul ce cade pe lângă vagonete,găseste ceva. Ai inteles?"

Ajuns la baracă,m-a luat si dus la doctor, care a constatat că stau prost cu inima.

Am refuzat să ies pe santier.Brigadierul a alergat la administrație,fiindcă se apropia ora ieșirii,a raportat,s'a inapoiat si m'a dus la carceră,în aceeași unde stătuse cu o noapte înainte bietul Dumitrache.

Cine ar fi venit seara în colonie ar fi crezut că este petrecere.Seară de seară se auzea cântind acordeonul si mare veselie.Cântecelile veneau dintr-o baracă ce avea păturile puse la geamuri.

Acolo era brigada 13 unde seară,de seară erau aduși unul-doi dintre cei turnati că ar cărți împotriva regimului,că au avut funcții mari afară,că sabotau munca si hotărârile administrației,într'un cuvânt ori ce le trecea prin cap informatorilor să comunice,ca să obțină o carte postală,un pachet,pe suferință altora. Așa circulau svomuri, chiar adevărate despre unii:

Învățătorul Alexandru Secui a fost dus în brigada lui Bogdănescu și bătut: pentru că se născuse în America...

Împiegatul de miscare din gara Beresti-Ocovarului, Adăscălitei, a fost dus si din bătaie i s-au rupt câteva coaste, pentru că spusese că nu se poate face Canalul cu așa muncă si așa norme.

NOAPTEA "Sfântului BARTOLOME"

După moartea lui Dumitrache Ion, la scurt timp a fost schimbat Zamfirescu si în locul lui numit un căp.Georgescu care fusese anchetator la securitatea din Constanța în timpul organizării grupului de partizani dobrogeni 1948-1951.

Noul comandant la mijlocul lui Iuxie a aranjat un match de foot-ball între studentii si mecanicii la care de la o tribună amenajată privea Georgescu cu cei din administrația lagărului, cadrele bine înțelese.

Acest comandant a strâns relațiile cu studentii de la 13-14 și se făcuse frate de cruce cu Chirion.

Tot din aceste brigăzi se dădeau cadre de bază altor brigăzi mai vechi.De exemplu, lui Gheorghe Subțirică (hoț de buzunare din Constanța, promovat în "post" de hamalul Zamfirescu, i se dădu-se ca normator pe Lie Pompiliu, student, bun "elev" ieșit din reeducarea lui Turcaru. Cum venise si începuse cu producția, că oamenii nu muncesc, nu se face norma, se sabotează planu, toate acestea până într'o zi când, ne povesteste Vasile Gurău-la Mamaia a început să "stimuleze":

"Dati-i zor mai repede, nu trândăviti! Mă tem că și azi vom fi sub normă! E trecut de ora 14 si nu s'au transportat decât 11 ture!...

Am rămas nedumeriți, oprindu-ne din lucru si privindul contrariat. Cu toții stiam că lucram la a 13-a tură si nu era nevoie să ne grăbim...

-Cum 11, dom' pontator? a îndrăznit nea Gheorghe Șandru, țăran din com.Vințu-Mare de pe valea Târnavelor. Doar stie toată lumea că am transportat 12 ture.

-Minci! banditul, i-a răspuns Lie infuriat. Vrei să mă înșeli așa cum ai înșelat poporul muncitor când erai afară?

După ce la făcut, pe ing. Bătrânu Teodor din Arad, putoare că nu ține minte, s' a apropiat de mos Șandru care i-a zis, poate-i a 10-a tură, si l-a plesnit cu pu tere peste față pe bătrân. Cum sta sprijinit în lopată, nea Șandru a ridicat-o și i-a repezit-o cu toată puterea, trântindu-l la pământ și punându-i piciorul pe piept, grăindu-i ardele-noste:

-Cum îndrăznești să dai în mine, mă curvă ghe om? Eu care am băieți mai mari ghecăt tine! Amu ti-o sunat ceasu, pe vecie...!

A intervenit șeful excortei, i-a culcat la pământ și la scurt timp a ordonat intrarea în colonie, cu toate că tura 13 rămăsese neîncărcată.

Ajunși la colonie, Lie Pompiliu a intrat să-i raporteze lui Chirion care luând doi militieni a intrat în baracă l-au ridicat pe nea Șandru Gheorghe și'n pumni și picioare l-au dus în carceră unde a dormit o săptămână noaptea, iar ziua ieșea forțat pe sanitar muncind cu rația înjumătățită.

Eforturile oamenilor, peste puteri, se citeau pe figurile lor când se întorceau de la muncă forțată, și mai forțată ca înainte.

După stingerea, când atipiseră deabinelea au fost treziti și strigati după o listă: Anghel Tudor, Bătrânu Tudor, Dobre Ion, Gurău Vasile, moș Oniga, Secui Ion și încolonați, câte doi au ajuns în brigada 13, au mai fost aduși și alții din colonie, în total 18 persoane.

După venirea lui Chirion, însoțit de brigadierii Enăchescu Simion, Grama Octavian și Bogdănescu Ion care i-au trecut în revistă, usa s'a închis cu cheia în urma politicului care a dat numai din cap aprobator.

Primul a fost la întrebări muncitorul Anghel Tudor, dar n'a apucat să răspundă și mâna stângă a lui Bogdănescu i s'a înfipt în cap, iar cu dreapta a început să-i care cu o bâtă ce o avea în mână, timp de câteva minute, ceilalți rămăseseră ca într'un tablou mut, nemiscati. Numai muzica, în dreptul ferestrelor începu să cânte puternic. Numai vocea lui Bogdănescu a acoperit-o strigând: Executareaaaaa

Și câte 4 s'a repezit peste fiecare victimă lovind cu ce aveau deja pregătit, curele sau băte, peste tot, începând să curgă sânge, până când s'au oprit la comanda urlată; încetareaaaa!

Ca din pământ au apărut cu patru găleți de apă "sanitarii" și au început să le steargă sângele de pe față, în timp ce anevoie se ridicau de pe dumsua.

Nu s-au desmetecit bine și la comanda organizatăttt, s'au repezit câte doi la fiecare, unul îl prindea de cap, celălalt de picioare și după ce erau înținsi cu bucuria la pământ, alți doi cu bătele începeau să-i toace, unul de la cap spre picioare, celălalt invers, până nu mai mișcau și nici strigau, oprindu-se la o altă comandă a călăului șef.

Din nou sanitarii, după ce au fost ridicați și așezați la marginea patului, au trecut cu gălețile și i-au udat bine, pe cei ce nu se puteau ridica, pe ceilalți stergându-i de sânge... Pisarea celor de acolo a durat în reprize până ce Grama Octavian a deschis usa și a cerut liniște. Și-a făcut intrarea o "arătare" de om care a gecos un urlet de fiară înjuaghiată, plină de sânge de nu-l puteai recunoaște. Cu greu și-au dat seama că era bătrânul Gheorghe Șandru sustinut de călăii Sică Enăchescu și Lie Pompiliu. Reeducații pentru un moment au lăsat pe ce "18" și s-au repezit și ei asupra bătrânului, în timp ce muzica îi asurzea. De abia s'a auzit urletul lui Bogdănescu... încetareaaaa și pe culoarul dintre priciuri s'a văzut "un maldăr de haine rupte, înroșite de sânge proaspăt, iar că-masa sfâșiată lăsa să se vadă părți dezgolite din trupul care zvâcnea spasmodic.

Bătrânul n'a mai apărut în brigada 18 b. de unde fusese luat, nu s'a mai auzit de el, doar Vasile Gurău scăpat din acest masacră, spună, fără siguranță, c'ar fi văzut după mult timp trecând pe "platou" o stârpitură de om cocoșat, paralizat de un picior și care se deplasa anevoie, cu ajutorul a două cârje. Era de nerecunoscut, era atât de mutilat, iar părul complet albit, îi atârna ca niște smocuri.. Poate că mă înșelasem, poate că-l confundam, sau că totul a fost doar o stranie asociere de imagini. De atunci n'am mai auzit nimic..."

Aceasta era atmosfera ce domnea în brigăzile studentești pe lăsaseră impresia că se trăiește numai în veselie în acel colț, în timp ce peste colonie atmosfera era din ce în ce mai apăsătoare.

Din frânturi de soapte am încropit un tablou sumbru al celui 13-14.

Intr'o zi mergând la bucătărie să i-au hărăd cu mâncare i-am întâlnit pe Fay Petreanu și Mircea Selten care duceau tot un hărădu cu mâncare și care au soptit: feriti-vă de noi.

În altă zi, Remus Radina, văzându-l pe Titus Ceaușu l-a întrebat: Ce se întâmplă cu dumneavoastră, domnule comandor?

Mi-a soptit îngrozit; "Depărtează-te de mine, că sunt urmărit!"